

Ráðstöfun mjólkur og innflutningur

ÞRÓUN SÖLU MJÓLKURVARA Á LIÐNUM ÁRUM

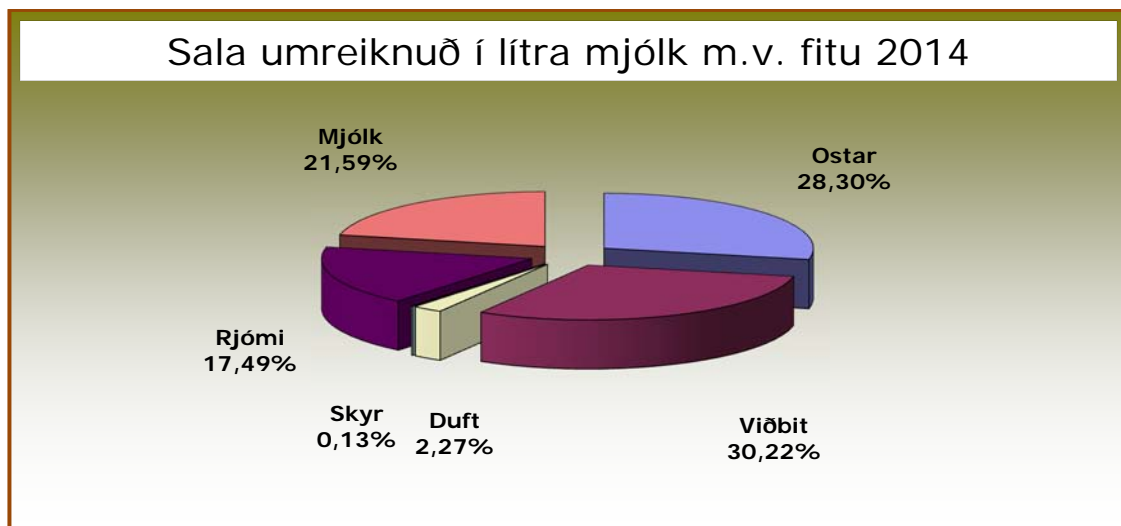
Frá árinu 2013 til ársins 2014 varð 0,5% samdráttur í sölu mjólkurvara, mælt í kílóum og lítrum. Í magni er samdrátturinn um 278 tonn. Samdráttinn má einkum rekja til minnkandi sölu á léttmjólk, undnarennu og fjörmjólk, en sala þessara mjólkurtegunda minnkaði um 950 þúsund lítra á milli ára. Nokkur aukning var í sölu annarra vörutegunda í flokknum Mjólk og sýrðar vörur. Sala á rjóma og sýrðum rjóma jókst fimmta árið í röð en sala á skyri og skyrdrykkjum minnkaði lítillega. Sala jókst verulega á viðbiti, ostum og dufti, samtals um rúm 380 tonn. Söluaukningin í þessum þremur vöruflokkum knýr þörfina fyrir aukna mjólkurframleiðslu í landinu.

Tafla 3. Sala mjólkurvara í lítrum og kg á liðnum árum.

VÖRUFLOKKAR	Sala í ltr og kg					Breyting til 2014	
	1995	2000	2012	2013	2014	frá 2000	frá 2013
Mjólk og sýrðar vörur	49.173.814	46.846.306	43.201.116	43.197.176	42.447.642	-9,4%	-1,7%
Rjómi og sýrður rjómi	1.948.610	2.040.739	2.476.652	2.679.305	2.829.443	38,6%	5,6%
Skyr og skyrdrykkir	1.387.218	1.875.837	3.128.162	3.044.379	2.982.496	59,0%	-2,0%
Viðbit	1.656.215	1.518.387	1.935.406	2.044.659	2.161.524	42,4%	5,7%
Ostar	3.466.138	3.937.832	5.518.229	5.705.689	5.903.192	49,9%	3,5%
Duft	566.017	627.966	715.792	760.653	828.929	32%	9,0%
SAMTALS ALLS	58.198.012	56.847.067	56.975.357	57.431.861	57.153.226	0,5%	-0,5%

SALA UMREIKNUÐ Í LÍTRA MJÓLKUR MIÐAÐ VIÐ FITU OG PRÓTEIN

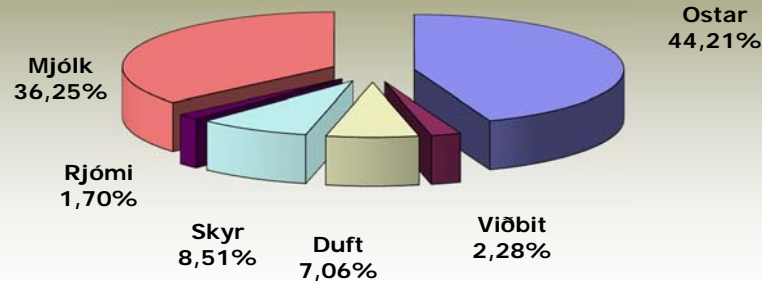
Umreiknað á fitu var sala á ferskvörum 39,2% af heildarsölu mjólkurvara árið 2014 og lækkar nokkuð frá fyrra ári. Heildarhlutur birgðavaranna viðbits, osta og dufts í umreiknaðri sölu miðað við fitu var 60,8%.

Mynd 3. Hlutfallsleg skipting á sölu mjólkur milli vöruflokka miðað við fitu árið 2014.

Hlutur ferskværa umreiknað á próteingrunn var um 46,5% og lækkaði um 1,4% af heildinni milli ára. Hlutur birgðavarananna var 52,1% árið 2013 í umreiknaðri sölu miðað við prótein, en árið 2014 var hlutfallið 53,5%. Tilfærslan milli ferskværa og birgðavara skýrist af aukinni sölu osta og dufts.

Sala umreiknuð í lítra mjólk m.v. prótein 2014

Mynd 4. Hlutfallsleg skipting á sölu mjólkur milli vöruflokka miðað við prótein árið 2014.

HEILDARSALA UMREIKNUÐ Á FITU OG PRÓTEIN

Sala árið 2014 umreiknuð á fitu var 128,9 milljónir lítra, aukning milli ára eru tæpar 8,2 milljónir lítra. Sala umreiknuð á prótein árið 2014 var 121,2 milljón lítra og aukning milli ára var 3,6 milljónir lítra. Heildarsala mjólkurafurða hefur, hvort sem mælt er á fitu- eða próteingrunni, hefur ekki mælst meiri frá því að SAM hóf að reikna sölu mjólkurafurða á fitu- og próteingrunni árið 1993. Sala á fitugrunni árið 2014 var nær 7,8 milljónum lítra meiri en sala á próteingrunni og jókst munurinn um 4,6 milljónir lítra milli ára.

Tafla 4. Sala almanaksáranna 1994 til 2014 umreiknuð í lítra mjólk miðað við fitu og prótein.

Ár	Sala umreiknuð í lítra mjólkur		Mismunur a) - b)
	a) m.v. fitu	b) m.v. prótein	
1994	100.371.827	100.676.081	-304.254
1995	99.672.749	100.589.877	-917.128
1996	99.235.580	101.502.943	-2.267.363
1997	98.132.786	102.679.047	-4.546.261
1998	99.653.460	102.949.213	-3.295.753
1999	98.859.848	103.535.918	-4.676.070
2000	97.973.767	105.980.738	-8.006.971
2001	98.225.242	107.972.717	-9.747.475
2002	96.754.124	106.209.452	-9.455.328
2003	96.755.539	107.391.804	-10.636.265
2004	98.649.788	109.538.183	-10.888.395
2005	100.768.328	112.315.513	-11.547.185
2006	103.870.701	113.207.615	-9.336.914
2007	108.695.040	114.880.974	-6.185.088
2008	112.296.910	117.119.187	-4.822.277
2009	115.578.564	117.667.979	-2.089.415
2010	110.657.216	114.696.290	-4.039.074
2011	111.489.161	113.692.483	-2.203.322
2012	114.143.061	115.455.991	-1.312.930
2013	120.802.939	117.625.945	3.176.994
2014	128.967.850	121.183.320	7.784.530
Breyting frá 2013	6,76%	3,02%	145,03%

SALA DRYKKJARMJÓLKUR

Heildarsala á Drykkjarmjólk (Nýmjólk, léttmjólk, undanrenna og fjörmjólk) var 28,4 milljónir lítra árið 2014 og minnkaði um 926 þúsund lítra frá árinu 2013. Sala á drykkjarmjólk hefur minnkað um 6,8 milljónir lítra síðustu tíu ár, eða að jafnaði um 633 þúsund lítra á ári. Það vekur athygli að þrátt fyrir samdrátt í sölu í lítratali milli árána 2013 og 2014, þá er lítilsháttar aukning í sölu Nýmjólkur annað árið í röð.

Tafla 5. Þróun sölu drykkjarmjólkur 1995 til 2014.

Vörutegundir	1995	2000	2012	2013	2014	Breyting frá 1995	Breyting frá 2013
Drykkjarmjólk, lítrar	39.742.732	36.475.849	29.927.805	29.316.492	28.390.367	-28,6%	-3,2%
SAMTALS m.v. fitu	27.309.015	22.541.960	17.475.779	17.481.921	17.424.381	-36,2%	-0,3%
SAMTALS m.v. prótein	41.334.135	38.435.063	31.234.127	30.529.860	29.795.853	-27,9%	-2,4%

INNFLUTNINGUR

Innflutningur mjólkurvara minnkaði um 726 tonn frá 2013 til 2014. Mest munaði um að smjörinnflutningur minnkaði um tæp 89 tonn, enn flutningur ferskra mjólkurvara (jógúrt og fl.) og dufts minnkaði einnig um rúm sex tonn. Innflutningur á ostum jókst hinsvegar um 23 tonn á milli ára og var 250 árið 2014.

Innflutningur osta hefur aukist síðustu árin og er innflutningurinn nú orðinn um 4% af neyslunni. Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði reikna árlega áætlun um hvað innflutningur mjólkurvara svarar til mikillar mjólkur. Á próteingrunni reiknaðist innflutningur árið 2014 tæpar 2,5 milljónir lítra en um 1,8 milljónir lítra á fitugrunni. Á próteingrunni er aukning milli ára, en á fitugrunni minnkar innflutningur um sem svarar 1,7 milljón lítrum. Árið 2014 voru einnig flutt inn 123 tonn af jurtaþeytu í rjómalíki, 76 tonn af gerviosti og 576 tonn af hvítu kornseyði.

Tafla 6. Innflutningur mjólkurvara á árunum 1995 til 2014, tonn.

Vöruflokkur	1995	2000	2012	2013	2014	Breyting frá 1995	Breyting frá 2013
Ferskvörur	10	394	64	60	54	439 %	-10,1 %
Smjör	0	0	0	89	0	0 %	-100,0 %
Ostur	42	162	163	228	251	497 %	10,0 %
Duft	0	0	10	5	5	100 %	0,3 %
SAMTALS	52	556	236	382	310	496 %	-18,9 %

Heimild: Hagstofa Íslands

ÚTFLUTNINGUR

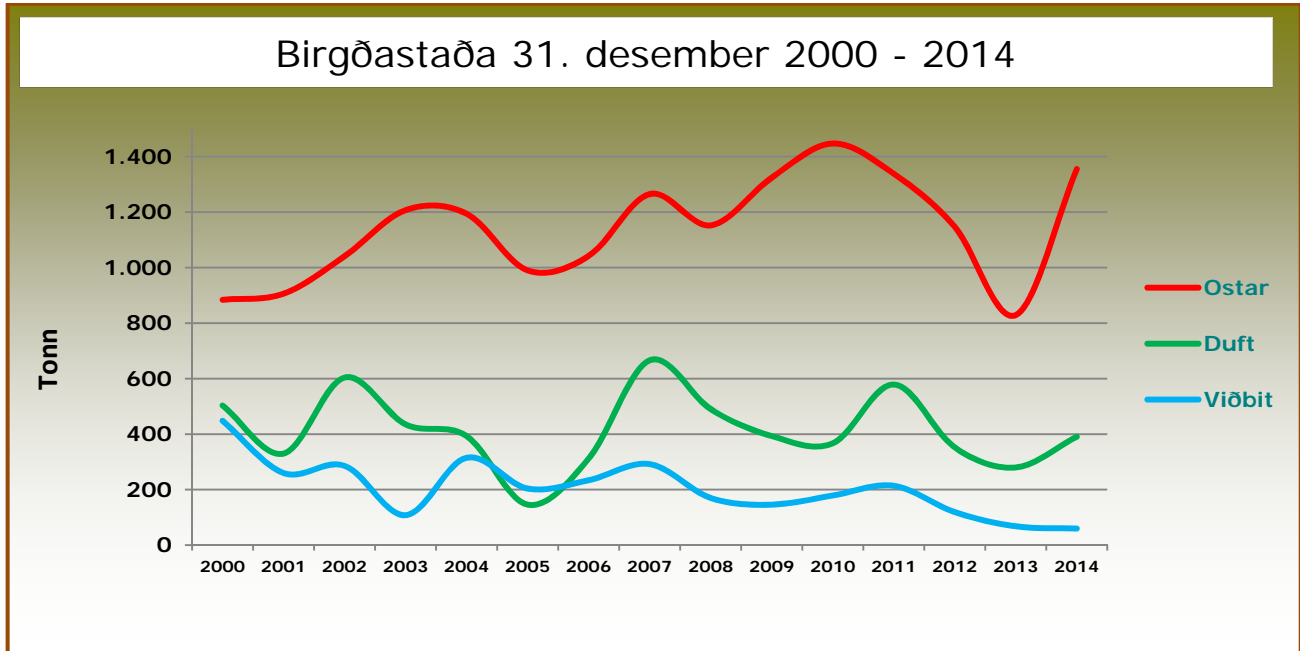
Útflutningur minnkaði um 226 tonn milli ára, mestur var samdrátturinn í útflutningi smjörs. Eini smjörútflutningurinn var útflutningur á hluta af Írsku smjöri sem flutt var inn í lok árs 2013.

Tafla 7. Útflutningur mjólkurvara á árunum 1995 til 2014, tonn.

Vöruflokkur	1995	2000	2012	2013	2014	Breyting frá 1995	Breyting frá 2013
Ferskvörur	0	14	521	681	678	100 %	-0,4 %
Viðbit	89	236	531	162	32	-64 %	-80,2 %
Ostur	0	0	348	66	3	100 %	-95,5 %
Duft	0	106	650	225	195	100 %	-13,3 %
SAMTALS	89	356	2.050	1.134	908	920 %	-19,9 %

BIRGÐIR VIÐBITS, OSTA OG DUFTS

Birgðir mjólkurvara í landinu hækkuðu árið 2014. Ostabirgðir jukust um 526 tonn og voru 1.355 tonn í árslok. Duftbirgðir hækkuðu um 111 tonn og voru 391 tonn í árslok. Birgðir af smjöri voru í lágmarki en voru um 8 tonnum lægri en í árslok 2013.

Mynd 5. Þróun birgðastöðu á viðbiti, ostum og dufti á árunum 2000 til 2014.

BIRGÐIR OG UMREIKNUÐ RÁÐSTÖFUN MIÐAÐ VIÐ FITU

Hækkun birgða árið 2014 var 32% miðað við fitu, eða um 2,7 milljónir lítra. Útflutningur nam um 760 þúsund lítra umreiknað á fitu og minnkaði um 1,3 milljónir lítra frá fyrra ári.

Tafla 8. Framleiðsla og ráðstöfun mjólkur árin 2000 til 2014 umreiknað í lítra af mjólk miðað við fitu.

Ár	Umreiknað í lítra mjólk m.v. fitu					
	Birgðir í upphafi	Innvegin mjólk	Seldar afurðir	Útflutningur	Birgðir í lok	Mismunur
2000	16.299.806	104.024.730	97.973.767	5.055.905	15.803.496	1.491.368
2001	16.028.978	106.149.593	98.225.242	12.183.156	12.354.160	-583.987
2002	12.313.930	110.761.076	96.754.124	13.111.278	13.899.793	-690.189
2003	13.899.793	108.384.120	96.755.539	14.098.246	11.010.804	419.324
2004	11.024.924	112.029.504	98.649.788	9.745.922	15.131.342	-472.624
2005	15.131.342	109.445.194	100.768.328	13.255.110	11.394.989	-841.891
2006	11.394.989	117.062.454	103.870.701	11.642.829	12.855.569	88.343
2007	12.855.569	124.816.835	108.696.926	14.378.779	15.761.108	-1.163.409
2008	15.761.108	126.051.629	112.296.910	17.807.831	12.529.694	-821.698
2009	12.529.694	125.569.461	115.578.564	12.717.748	13.231.296	-3.428.453
2010	12.766.209	123.178.275	110.657.216	11.111.916	14.255.427	-80.075
2011	14.255.427	124.462.110	111.489.161	11.879.927	15.317.232	31.217
2012	15.317.232	125.092.988	114.143.061	13.547.255	11.636.267	1.083.637
2013	11.636.267	122.913.961	120.802.939	2.048.961	8.390.204	3.308.124
2014	8.560.088	133.513.735	128.967.850	762.410	11.112.828	1.230.735
Breyting frá 2013	-26,4%	8,62%	6,7%	-62,8%	32,4%	-62,8%

BIRGÐIR OG UMREIKNUÐ RÁÐSTÖFUN MIÐAÐ VIÐ PRÓTEIN

Birgðir umreiknaðar í lítra mjólkur miðað við prótein hækkuðu um 7,7 milljónir lítra árið 2014 eða um 59%. Útflutningur nam um 4,8 milljónum lítra á próteingrunni og minnkaði um 950 þúsund lítra milli ára.

Tafla 9. Framleiðsla og ráðstöfun mjólkur árin 2000 til 2014 umreiknað í lítra af mjólk miðað við prótein.

Ár	Umreiknað í lítra mjólk m.v. prótein					
	Birgðir í upphafi	Innvegin mjólk	Seldar afurðir	Útflutningur	Birgðir í lok	Mismunur
2000	19.443.434	104.024.730	105.980.738	1.659.352	16.823.012	-994.938
2001	16.516.890	106.149.593	107.972.717	851.856	14.503.100	-661.190
2002	14.290.404	110.761.076	106.209.452	900.156	19.083.316	-1.141.444
2003	19.083.316	108.384.120	107.391.804	2.435.346	18.400.040	-759.754
2004	18.199.134	112.029.504	109.538.183	2.989.756	17.881.102	-180.403
2005	17.903.737	109.445.194	112.315.513	1.620.802	12.864.203	548.413
2006	12.864.203	117.062.454	113.207.614	1.064.256	15.500.993	153.794
2007	15.500.993	124.816.835	114.880.974	3.888.984	22.036.295	-488.424
2008	22.036.295	126.051.629	117.119.187	11.752.216	19.119.369	97.152
2009	19.119.369	125.569.461	117.667.979	7.798.665	19.817.498	-595.312
2010	19.793.402	123.178.275	114.696.290	8.635.410	20.656.645	-1.016.668
2011	20.656.645	124.462.110	113.692.483	10.665.406	21.794.533	-1.033.667
2012	21.794.533	125.092.988	114.455.991	13.504.866	17.366.590	560.074
2013	17.366.590	122.913.961	117.625.945	5.758.562	13.137.335	3.758.709
2014	13.361.308	133.513.735	121.183.320	4.807.970	20.878.743	5.010
Breyting frá 2012	-23,0%	8,6%	3,0%	-16,5%	58,6%	-99,8%